

วันอาสาฬหบูชา

นำเสนอเมื่อ : 14 พ.ค. 2552

การบูชาในวันเพ็ญเดือน 8 (สำหรับปีที่มีเดือน 8 สองหน หรือปีที่มีอธิกมาส เป็นวันเพ็ญเดือนแปดหลัง) เรียกว่า อาสาฬหบูชา อานวา "อาสานหะบูชา" ไม่ใช่ "อาสาลหะบูชา" ดังที่มีบางท่านอาน

ความเป็นมาของวันนี้คง ทราบกันแล้วโดยทั่วไป แต่น้อยคนจะทราบว่า วันอาสาฬหบูชา เกิดขึ้นด้วยความดำริของพระเถระรูปหนึ่งซึ่งสมัยนั้นท่านดำรงตำแหน่งทางการปกครองสงฆ์เป็นสังฆมนตรีช่วยว่าการองค์การศึกษา ท่านได้นำเสนอคณะสังฆมนตรี (สมัยนั้นมีการปกครองสงฆ์คล้ายคลึงกับทางรัฐมาก มีสังฆมนตรี เทียบได้กับรัฐมนตรี มี 4 องค์การ คือ องค์การปกครอง, องค์การการศึกษา, องค์การเผยแผ่ และองค์การสาธารณูปการ) คณะสังฆมนตรีมีมติให้กำหนดวันอาสาฬหบูชาขึ้นเป็นวันสำคัญอีกวันหนึ่ง เพิ่มจากวันมาฆบูชา และวันวิสาขบูชาที่มีมาแต่เดิม และประกาศใช้มาตั้งแต่พุทธศักราช 2501

พระเถระที่เป็นต้นความคิดนี้ คือ พระพิมลธรรม (ชอบ อนุจารีเถระ) จึงขอจารึกไว้เพื่อเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในประเทศนี้

ความสำคัญของวันนี้มี 4 ประการ คือ

- 1.เป็นวันแรกที่พระพุทธเจ้าทรงประกาศพระพุทธศาสนา
- 2.เป็นวันแรกที่ทรงแสดงธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ประกาศสัจธรรมที่ทรงได้บรรลุ
- 3.เป็นวันแรกที่เกิดอริยสงฆ์องค์แรกคือพระอัญญาโกณฑัญญะได้ "ดวงตาเห็นธรรม" และได้รับอุปสมบทด้วยเอหิภิกขุอุปสัมปทา
- 4.เป็นวันแรกที่เกิดพระสังฆรัตนะ ทำให้พระรัตนตรัยครบสมบูรณ์

เห็น จะต้องทบทวนเรื่องราวก่อนที่พระพุทธองค์จะเสด็จไปโปรดปัญจวัคคีย์สักหน่อย เพื่อความเข้าใจอันดี สำหรับท่านที่ทราบดีแล้วก็ขอให้อานผานๆ ไปนะครับ

หลังจากพระโพธิสัตว์เจ้าทรงอำลาดาบสทั้งสอง (อาฬารดาบสและอุทกดาบส) ไปแสวงหาทางหลุดพ้นด้วยพระองค์เอง พระองค์ก็ทรงบำเพ็ญตบวิธี (การทรมานตน) ด้วยวิธีต่างๆ ทายที่สุดก็ทรงทำ "พุทธกิริยา" ซึ่งมีด้วยกัน 3 ขั้นตอน ขั้นตอนสุดท้ายคือ การอดอาหาร ในช่วงนี้เอง

ปัญญาวัคคีย์ได้ติดตามมาเฝ้าปรนนิบัติ

ด้วยหวังว่าจักได้รับฟังธรรมจากพระองค์เมื่อพระองค์ได้บรรลุสัมมาสัมโพธิญาณ แล้ว

สถานที่ทรงทำทุกรกิริยา ปัจจุบันนี้เรียกว่า "ดงคสิริ" อยู่ฝั่งตะวันออก ของเจดีย์พุทธคยาสถานที่ตรัสรู้ ใครมีโอกาสไปไหว้สังเวชนียสถาน 4 ตำบล ควรจะหาโอกาสไปนมัสการ อย่างน้อยก็จะได้เห็นด้วยตาว่า ถ้าดงคสิริที่พระพุทธองค์ทรงทรมานกายก่อนตรัสรู้นั้นเป็นอย่างไร

เมื่อ ทรงอดพระกระยาหารจนผ่ายผอมเหลือแต่หนังหุ้มกระดูก ก็ไม่สามารถบรรลุสัมมาสัมโพธิญาณได้ จึงทรงเลิกอด หันมาเสวยพระกระยาหาร โภชนาที่ถูกต้องและพวกอีกสี่คนเห็นบักใจเชื่อว่า พระองค์ไม่มีทางได้บรรลุแล้ว ได้กลายมาเป็นคนเห็นแก่กินเสียแล้ว จึงชวนกันหนีไปอยู่ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แขวงเมืองพาราณสี ปัจจุบันเรียกกันว่า "สารนาถ" ห่างจากดงคสิริประมาณสองร้อยกว่ากิโลเมตร

เมื่อ พระองค์ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ทรงหวนรำลึกถึงผู้จะรับฟังธรรมจากพระองค์ ครั้งแรกทรงนึกถึงดาบสทั้งสองที่เคยเป็นพระอาจารย์สอนพระองค์จนได้ฌาน สมบัติแปด แต่ทรงทราบด้วยพระญาณว่า อาจารย์ทั้งสองสิ้นชีวิตก่อนหน้านั้นเจ็ดวันแล้ว จึงทรงหวนนึกถึงปัญญาวัคคีย์ เห็นว่าพวกเขา มีความพร้อมที่จะรับคำสอนได้ จึงเสด็จดำเนินด้วยพระบาทมุ่งเน่นไปยังสารนาถ

ระหว่างทางทรงพบอาชีวก (นักบวชเร่ร่อนประเภทหนึ่ง) ชื่อ อุปกะ อุปกะซึ่งในบุคลิกอันงามสง่าของพระองค์ ทูลถามว่าใครเป็นศาสดาของพระองค์ พระองค์ตรัสว่าพระองค์เป็นสัมมาสัมพุทธะ (ผู้ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เอง) ไม่มีใครสอน อุปกะสันตிரัษะร้องว่า "หุเวยยาวิโส ผู้มีอายุ ที่ทานพูดเป็นไปไม่ได้" ตรงนี้ผู้แต่งพุทธประวัติบอกว่า อุปกะไม่เชื่อพระพุทธเจ้า จึงสันตிரัษะ แล้วยกก็หลีกทางไป

แต่ พิจารณาที่คำพูดและกิริยาสันตிரัษะ ตามวัฒนธรรมแขกหมายถึงเชื่อมากกว่า แต่พระพุทธองค์ไม่ประสงค์จะสอนอุปกะ ทรงมุ่งโปรดปัญญาวัคคีย์มากกว่า จึงมิได้เสียเวลาสอนอุปกะ

แรกที่พบ ทั้งห้ายืนกรานไม่เชื่อ ไม่ยอมนั่งลงฟังพระองค์ พระองค์จึงทรงเตือนความหลังว่า อยู่ด้วยกันมานาน พวกเขาเคยได้ยินเรตถาคตพูดอย่างนี้ไหม

ปัญญาวัคคีย์พลันนึกขึ้นมาได้ว่า จริงสินะ พระพุทธองค์ไม่เคยตรัสคำนี้เลย วันนี้ตรัสยืนยันอย่างนี้ แสดงว่าคงได้บรรลุจริง จึงยอมนั่งลงฟังธรรม

พระองค์ทรงแสดง "ทาง" ที่ไม่ควรดำเนิน 2 ทาง คือ การหมกหมุ่นในกามและการทรมานตน ว่าเป็น "ทางสุดโต่ง" หรือ "ทางตัน" ไม่นำไปสู่การพ้นทุกข์ เสรีแล้วทรงแสดงอริยมรรคมีองค์แปดว่าเป็นทางทำให้พ้นทุกข์จริง ลงท้ายด้วยแสดงอริยสัจสี่ครบวงจร

จบพระธรรมเทศนา โภชนาที่ถูกต้อง "ดวงตาเห็นธรรม" แล้วทูลขอบวชเป็นพระสาวกองค์แรก

ต้นเหตุวันอาสาฬหบูชา มีมาด้วยประการฉะนี้แหละครับ

ผม มีความปรารถนามานานแล้ว อยากทำเพลงพระพุทธศาสนา เริ่มด้วยเพลงบูชาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เพลงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาทั้ง 3 วัน คือ มาฆบูชา วิสาขบูชา และอาสาฬหบูชา ตลอดถึงเพลงธรรมะอื่นๆ ด้วย แต่ไม่มีปัญญาทำ เพราะไม่มีความรู้ความสามารถทางด้านนี้

ที่แล้วมาก็ร่วมมือกับเพื่อน ผุ่คนชอบพอ ทำเพลงคาถาชินบัญชร และเพลงพาหุง เผยแพร่ ก็ออกมาดีเป็นที่ชอบอกชอบใจของแฟน ๆ จนต้องทำออกมาสองเวอร์ชันดังที่ทราบกันแล้ว

คราวนี้อยากจะเห็นเพลง นมัสการพระรัตนตรัยและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาบ้าง ก็ได้แต่งเนื้อไว้แล้ว ตั้งใจจะขอความร่วมมือจากเพื่อนฝูงมือโปร ช่วยผลิตออกมา

เคยไป อินเดียนได้ ไปเห็นเพลงนมัสการพระเจ้าของชาวภารตะ เขาทำออกมาไพเราะมาก ทั้งๆ ที่เนื้อของเขาไม่มีอะไรมาก เพียง "โอม" คำเดียว เขายังสามารถสร้างเป็นเพลงไพเราะ ประทับใจมาก คิดเจียบๆ ว่า ของพุทธเรา บทสรรเสริญพระรัตนตรัย (อิติปิโส...สวากขาโต...สุปฏิปันโน...) ไพเราะยิ่ง เราน่าจะนำมาทำเพลงนมัสการได้ดีกว่าเป็นไหนๆ

ปรารถความนี้กับคุณ พิสุทธิ์ เกரியบูรพา ผู้มีฝีมือลายมือผลิตเพลงถวายหลวงพี่พะยอมมาแล้ว คุณพิสุทธิ์บอกว่า เขาก็คิดเช่นเดียวกัน และทำเดโมออกมาแล้วเพลงหนึ่งคือ เพลงอาสาฬหบูชา

ว่าแล้วก็นำเดโมเพลงอาสาฬหบูชามาให้ฟัง ผมฟังแล้วก็ get ขึ้นมาทันที ได้การแล้ว จึงชวนกันไปคุยกับ คุณหมู (คุณอรุวรรณ ทรัพย์เมลิอง) และคุณอรุณ (คุณมณีนุช เสมรสุต) ที่จูงมือกันไปคุยกับครู ก็เพราะอยากได้เด็กที่ครูสอนดนตรีอยู่มาร้องเพลงนมัสการพระพุทธเจ้า

เราหวังลึกๆ ว่า เพลงนมัสการพุทธองค์จะต้องร้องโดยเด็กวัยใส เสียงใสๆ เพื่อสร้างบรรยากาศบริสุทธิ์ผ่องใส คงจะดีกว่าเสียงแหบๆ พร่าๆ ของบรรดาวัยรุ่นแรก (แยมฝาโลง) อย่างเรา ครูได้ทราบความประสงค์ของเราแล้ว ก็ดีใจหาย จะช่วยให้ความปรารถนาของเราสำเร็จได้ โดยเมตตาจะนำเพลงมาเป็นหนึ่งในกิจกรรมการสอนร้องเพลงด้วย เพื่อเป็นการซึมซับศีลธรรมจริยธรรมแก่เด็กไปในตัว

ที่แรกตั้งใจจะผลิต เพลงออกมาให้ทันวันอาสาฬหบูชา แต่เวลากระชั้นๆ เกรงจะไม่ทัน ไม่อยากให้อะไรออกมาลวกๆ ผมเสียชื่อไม่กระไรดอก กลัวจะเสียชื่อมือระดับครูด้วย จึงคิดว่าจะทยอยออกมาทีละเพลง โดยนำเพลงอาสาฬหบูชาออกมาเนื่องในวันอาสาฬหบูชาก่อน ไม่ทันก็ให้ทันฤดูเขาพรรษาระยะเวลา 3 เดือนก็แล้วกัน แล้วค่อยตามด้วยเพลงอื่นๆ ตามเหมาะสม

คราวนี้เพียงแต่แจ้งคร่าวๆ ก่อน รายละเอียดจะเป็นประการใด ค่อยขยายให้ฟังในโอกาสต่อไป